

give, hvilket Princip de hylde, thi de kunne jo stemme imod dem alle; Principet ligger da reent for, nemlig det, at man ikke vil, at man maa anvende Sorø Akademies Overskud. Jeg tør paa Udvalgets Vegne sige, at man ikke har havt noget Baghensyn ved de Forslag, der ere stillede, men det fulgte ligefrem af Forholdets Natur, at de maatte stilles, som de ere.

Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet: Jeg kan ikke Andet end finde det ubilligt at henvide det lærde Skolevæsen til at tære paa sin egen Capital, thi dette er det Samme som at undergrave Skolevæsenet og henvide det til at spise sig selv op, og hvis der ikke kommer højere Kornpriser, vil dets Undergang gaae rask fremad. Den Bemærkning, som en æret Taler nylig anførte, at dette var en Maade til at fremtvinge Skoleplanens Forelæggelse for Rigsdagen paa, er en temmelig uventet Fremgangsmaade, idet det for saa Nar siden er anerkjendt af Rigsdagen, at disse Forhold helst maatte behandles ad administrativt Veie, Noget, som endnu for saa Dage siden ikke har mødt nogen væsentlig Indsigelse. Men finder jeg det overhovedet ubilligt at henvide til Skolevæsenets Capital, bliver dette dobbelt ubilligt paa samme Tid, som man modtager Tilbud om Besparelser og tager til Indtægt paa Finansloven det forventede Resultat af de forhøjede Skolepenge; kort sagt, man gjør Brug af den Sorg og Ubillie, som Forhøielsen af Skolepengene og Indskrænkningen af Tripladsferne vil fremkalde, og paa samme Tid nægter man Midler til at supplere, hvad der ikke kan komme tilveie gennem Besparelser. Naar der idag er nævnt en anden Udvei, nemlig den: at inddrage de nederste Classer, saa troer jeg, at det kunde blive et stort Spørgsmaal, om dette ikke vilde fremkalde en stor Utilfredshed paa mange Steder, naar Forældrene ikke kunde faae deres Børn anbragte i den tidligere Alder i de lærde Skoler; der er for mig ingen Tvivl om, at det er i Underviisningsvæsenets Interesse, at Børnene kuniie begynde i en tidligere Alder, i hvilken Henseende der nylig ved kongelig Resolution er fastsat en noget anden Regel end den hidtil gjældende. Der har været hentydet til, at Skolevæsenet havde en stor

Gjæld til Sorø Akademi. Dette forholder sig jo ganske rigtigt, men jeg troer, at de, som have fulgt dette Forhold, som jeg kun har kunnet sætte mig løseligt ind i, vilde være enige i, at man egentlig albrig har ventet denne Gjæld tilbagekaldt, eller at man idetmindste har været paa det Rene med, at der i en overordentlig lang Række af Aar ikke kan være Spørgsmaal derom. Gjælden skal være opstaaet paa den Tid, da det var nødvendigt at foretage betydelige Bygningsarbejder ved Skolerne. — Maa det endelig være mig tilladt at erindre om, at det heller ikke ene er det lærde Væsen, som de lærde Skoler have til Gjenstand, men at de for en stor Deel tillige ere beregnede paa Realunderviisning. Hvis Antipathien mod, hvad der staaer i Forbindelse med det lærde Underviisningsvæsen, har havt nogen Andeel i den anførte Betragtning, turde denne svækkes betydeligt ved at erindre, at det er et blandet Skolevæsen, vi have. — Det har glædet mig at høre et enkelt æret Medlem beskrive Retten til at disponere over Sorøes saakaldte Overskud, hvilket ikke vil sige Andet, end hvad der bliver tilbage, efter at man har taget til en Mængde andre Diemed, hvilke man nu engang i Pragis har anseet sig berettiget til at gjøre. Jeg har heller ikke kunnet fatte, at man her er paa rette Veie, men det er tilgivseligt og rimeligt, og ikke Noget, der kan bebreides mig, at jeg har nærmet mig til denne Pragis ved at gjøre en hderst moderat Brug af den engang opstillede Regel. Det, jeg har tilladt mig at stille i Forslag, var at forhøie en Post, som allerede var ført over paa Sorø Akademi, nemlig Understøttelse af Videnskaber og Kunster, med 9000 Rd., saaledes at Beløbet overtoges heelt af Sorø Akademi, istedetfor at det tidligere var deelt imellem Sorø Akademi og Statskassen, og endelig har jeg foreslaaet at anvende 5000 Rd. til to Realskoler, en faststaaende Udgift, som paa hviler Statskassen. Dette synes dog at være et temmelig nærliggende Formaal for de paa gjældende Midler eller det saakaldte Overskud. At jeg tillige har tænkt mig, at den tidligere omtalte Gjæld for Skolevæsenet nok kunde forhøies ved et rentefrit Tilskud fra Sorø, synes dog virkelig at være mindre indgribende, naar man betænker, hvad der i saa mange Aar er